List 37. **NOVICE** Tečaj XLV.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold, 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 14. septembra 1887.

Obseg: Kako pomagati, če krme zmanjka. — Vplivanje časa sejatve na pridelke. — Kako ravnati z zrnjem med in po mlatitvi. — Nasledki „šnopsa“. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Govor poslanca Ferjančiča v državnem zboru dne 25. maja. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Kako pomagati, če krme zmanjka.

Pred vsem je treba kmetovalcu dobro prevdariti, koliko krme še ima, namreč sena, slame, krompirja, repe, žrnja itd. Na dalje mora premisliti, morebiti se daje z manjšim shajati ondi, kder je sicer več potreboval. Misliti pa ima na vsako betvico krme. Zatem gre prevdarjati, katero bolje kaže: ali naj nekaj živine proda, ali krme kupi. Se vé, mora tudi še poprej preračuniti, koliko živine ima prerediti, kako dolgo in koliko pride na sleharno žival vsaki dan.

Izkušeni gospodarji pravijo: bolje rediti manje živine pa dobro. To je zelo resnično. Ako tedaj nikakor drugače ne kaže, treba preveliko število živalij zmanjšati in prodati. — Vendar pomisliti je še zraven, da bode spomladi treba živine zopet kupovati, da se morebiti jeseni za njo malo dobi, spomladi pa veliko šteje. Treba je torej previdnosti. Če tudi trdo hodi s senom, morebiti se da pomagati z dolaganjem krompirja, repe, ječmena, ovsa itd. tako, da bode možno shajati.

Se vé, samo jedno navedenih krmil, doloženo k senu, ne bode zadostovalo. Če bi samo ječmen polagali, zbolela bi živina v prebavilih, ker želodec ni do sita napolnjen bil. Polagoma pa le slamo, napolnimo sicer živalim želodce pa redilnih snovi jim podajamo premalo in shujšajo. Sama repa, sam krompir tudi ne velja, ker bi živali bile nepravilno krmljene. Tudi z oljnimi prgami spodleti, če ni dovolj suhe krme za dolaganje.

Kako to? Saj znamo, da zrnje, pesa, slama, krompir imajo v sebi veliko redilnih snovij ter nikakor niso strup. Uzrok ovej prikazni je sestava znotranja onih krmil, ki je takšna, da ni mogoče z njimi samimi živali rediti. Treba primešavati še drugih.

Poglejmo na človeka! Ta ne more dolgo zdrav ostati in živeti ob samih jajcih ali siru. Mora še dodajati moke, kruha, ako se hoče nasititi in redno vse prebavljati. Maščobe res tudi potrebujemo. Zato mešamo k jajcem moke za cvrtje in surovo maslo mažemo na kruh in k siru in tako vživamo od tega daru božjega. Jejmo krompirja, kolikor največ, nasitili se vendar ne bodemo; moke nahaja se v krompirji, pa nič od jajc ali od sira. Treba še zraven sira ali mesa, ki je sestavljeno kakor jajca; krompir začimbavajo z maščobo ali se povživa zraven še salata, z oljem polita ali z zabelo zabeljena. Pa tudi na sol se ne sme pozabiti, sicer nam jed ne diši.

Človek je uže tako ustvarjen, da mu natura sama odkazuje, česa mu treba zauživati. Vedno jedne hrane ne maramo. Poželujemo različnih jedil, kakor potreba nanaša. Ni brez trdnega vzroka, da k svinjetini jemo kislo zelje in da nam nesoljene jedi ne dišijo. Podobno je pri živini. Tudi njej natura kaže, kaj naj uživa. Na prostem si vé vsaka stvar sama odbirati, kaj njej ugaja. Za tiste živali, katere travo žró, skrbela je priroda prav modro. Trave so namreč tako sestavljene, kakor so živalim dotičnim v hrano potrebne. Na travnikih ne raste samo jedna rastlina, ampak mnogo vrst različnih. Trava in seno so torej najprimernejše krmilo našej živini. V hlevu pa živina nima prostosti svobodno gibati se in odbirati krmo. Marveč mora žreti kar se njej položi. Kedar nimamo dosta slame in sena, moramo skrbeti za drugo krmo.

Povedano bilo je uže, da drugih krmil samo pojedinih ne smemo v nadomestek polagati, ker bi sicer živino nepravilno redili in jej škodovali. Toda izkušnje so pokazale, da pridemo do tistih učinkov, kakor s senom, tudi z drugimi krmili, vendar treba jih je primerno mešati. Kar so izkušnje pokazale, to potrduje tudi znanost in še več, uči: namreč: da različna krmila tedaj največ hasnijo, kedar so tako med seboj mešana ter imajo v sebi tistih redilnih snoví in tako razmerjenih in sestavljenih, kakor je seno.

Če so pa bila drugače pomešana, šlo je m

največ hasnijo, kedar so tako med seboj mešana ter imajo v sebi tistih redilnih snovi in tako razmerjenih in sestavljenih, kakor je seno.

Če so pa bila drugače pomešana, šlo je mnogo snoví in hranil skoz žival brez vsega haska za njo ter se je moralo več polagati krme, kakor bi treba bilo, če bi krmila prav sestavili bili. Časih pa še neprimerno sestavljena in mešana krmila živini naravnost škodujejo. Učenjaki so na drobno zasledili, iz česa je seno in iz česa so druga krmila. Tako smo pa v stanu izračuniti, kako imajo biti sestavljena, da bodo redilna, kakor pravo seno. Po tem takem veliko prihranijo, kar bi se sicer poizgubilo. Krompirja 130 funtov ima toliko beljakovine, kakor 30 funtov sena, toda 64 funtov krompirja ima v sebi toliko skroba, kakor 30 funtov sena. Zatorej položijo še enkrat toliko krompirja, kedar želijo zastran skroba toliko učinkov z njim dosegnoti, kakor s senom. Jasno je torej, da se prihrani mnogo krme, ako jo prav mešati znamo.

Tega se moremo večkrat prepričati, če tudi ne vselej tako jasno, kakor pri navedenem primeru. Kmetovalci so s svojimi izkušnjami dolgo po temi tavali in še dandanašnji storijo marsikaj krivega, čemur bi se lehko izognili, ako bi znali vselej prav računiti, stvar dobro presoditi. Vsaj manjšo škodo bi trpeli.

Sedaj moremo odgovarjati določnejše na vprašanje, kako pomagati, če krme zmanjka?

Odgovorimo: Namesto sena polagajmo drugih krmil, ki so, prav odbrane, veliko ceneje mimo dragega sena. Na dalje moramo še o pravem času skrbeti in kupiti, česar treba, da krmila prav sestavljamo in mešamo. Ne kaže torej sprva le slamo in krompir mešati k betvicam sena spolagati in zatem še le misliti na slamo, pomešano z oljnimi prgami. Sploh pa mora vse tako mešano biti, da je zastran hranivosti mešanica podobna dobremu senu.

Kakšnih krmil bi naj kupovali, to je zavisno od tega, koliko še imamo krme doma. Gledati je tudi, da ne bode se kupovalo predrago in predaleč. Predpisati nadrobno tukaj ne moremo, ker je na mnogo rečij zraven in sicer v sleharnem slučaji še posebič misliti. Na primer, če so pivovarnski trebarji predragi ali predaleč, kaže časih kupiti namesto njih oljnih prg; ali če stanejo oljne prge po $4\frac{1}{2}$ gld. cent, palmove pa samo $3\frac{1}{2}$ gld., kaže slednjih naročiti. Kedar so trebarji, oljne prge, otrobi dragi, zrnje pa dober kup, tedaj kaže zrnje šrotati in polagati.

Sploh pa mora tukaj vsak sam vedeti reč prav razsoditi. Pri kupovanji otrobov, oljnih prg itd. gledati je, da niso predrage z ozirom na redilnost njihovo, na maščobo in beljakovine, v njih nahajajoče se.

Načelno naj kmetovalec odbira takih krmil, ki imajo največ onih redilnih snovi v sebi, katerih pred vsemi išče, to pa po najnižjej ceni. Gledati je zraven, da niso predaleč naročevati, in premisliti, bodo li dala z ozirom na kakšinost in namen dotične živine kolikor mogoče najbolje izkoristiti se, zlasti pa manjkajoče seno nadomestovati.

Zastran sestave mešane krme je bilo uže povedano, da mora kolikor najbolj mogoče tako redilna biti kakor navadno dobro seno. V naslednjem navajamo nekoliko zgledov. — Doraščena žival potrebuje povprek 30 funtov sena. Namestu tega moremo položiti:

1. pese 40 funtov, trebarjev 18 funtov, slada, jarinske slame 18 funtov, ogršičnih prg $1\frac{3}{4}$ funta;

2. pese 60 funtov, oziminske slame 12 funtov, sladovih klic $4\frac{1}{4}$ funta, ogršičnih prg $3\frac{1}{4}$ funta;

3. šrotanega ječmena 6 funtov, sladovih klic 5 funtov, jarinske slame 16 funtov, ogršičnih prg 3 funte;

4. šrotanega ovsa 6 funtov, boba 7 funtov, oziminske slame 16 funtov, ogršičnih prg 1 funt;

5. oziminske slame zgornje 14 funtov, pšeničnih otrobov 6 funtov, pese 40 funtov, ogršičnih prg 5 funtov.

6. jarinske slame zgornje 17 funtov, šrotanega ovsa 3 funte, graha 6 funtov, ogršičnih prg $3\frac{1}{2}$ funta;

7. jarinske slame zgornje 13 funtov, ržene slame 9 funtov, trebarjev 9 funtov, sladovih cim 3 funte;

8. krompirja 35 funtov, jarinske slame zgornje 15 funtov, oljnih prg 6 funtov;

9. krompirja 25 funtov, jarinske slame zgornje 15 funtov, boba 8 funtov, repnega olja $\frac{1}{4}$ funta.

Pri teh mešanicah mora seno, slama, drobno zrezana biti, sicer teh ni mogočno s drugimi krmili dobro pomešati.

Nekateri tudi krmo kuhajo in parijo in tako njo storijo redilnišo, zlasti poparjeni krompir dela na maščobo, toda surov položen deluje več na mleko.

Seno in slama poparjena je loži prebaviti. V to svrho treba posebnih strojev. Kdor teh nima, stori dobro, če krmo tako naloži, da se sama vgreje in skisa. Vsak dan se dodene za eno žival po 2—4 lote soli, kar krmljenje dobro pospešuje. Živali rajše jedó, bolje prebavljajo, rade pijejo, kar povoljno vpliva na narejanje mleka, kedar se suha krma polaga.

Slabo vpliva pa na počutenje in zdravje živali, če morajo v zasmrajenem hlevu zaprte biti. Treba je torej marljivo vetriti hleve, in, če mogoče, vsaki dan nekaj gipsa natrositi. — Živali naj se marljivo čedijo in jasli snažijo. Mnogo koristi tudi, ako natančno ob določenem času vselej polagamo. Preveč naenkrat polagati ni dobro. Živali mnogo krme naslinijo ter nje ne marajo več in gre v zgubo.

Najboljša in obilna krma ali najspretnejše zložena mešanica ne bode želenih učinkov kazala, ako neredno polagajo, sedaj presuho, sedaj premokro, ako hlevu pomanjkuje snage in zdravega zraka in ako z živino ravnajo surovo.

Napaja se vselej po krmljenji. Voda ne sme biti prehladna. Po zimi naj nekaj časa poprej v hlevu stoji.

Posode in korita treba je vrlo in precej po slehrnem krmljenji osnažiti.

Vplivanje časa sejatve na pridelke.

Profesor Dr. Wollny v Monakovem je več let opazoval, kako čas sejatve upliva na pridelke. Na podlagi tako pridobljenih izkušenj objavil je sledeča načela:

1. Spomladi moremo sejati tem bolj rano, čem hitreje se zemlja posuši in čem manje ima takšnih lastnostij, da njej slane škodujejo.

2. Rana sejatev jeseni daje največ poroštva za mogoče veliko in lepih pridelkov v prihodnjem leti ter za srečno prezimovanje.

3. Kder je zemlja takšna, da se hitro osuši, bodi ker malo dežuje, bodi ker vode ne drži in prst toploto hitro in dosta vsprejema, treba je iti sejat, dokler je še zimske vlage kaj, katero kaže vrlo izkoristiti. To velja posebno zastran rastlin, katerih seme ne pride globoko v zemljo.

4. Kder pa voda zastaja, je nujna potreba, še le tedaj sejati, kedar mokrota in vlaga zvečinoma izgine; kajti le tedaj mora zrak prodirati in zemljo rodovitno delati in zabraniti mazanje.

5. Sejati na določenem mestu se ne sme vselej ob istem času, ampak se ima tukaj s časom menjavati. kakor leta kažejo, ki so različna.

Ako na predstoječa načela ozir jemljemo, razvidimo kako napačno da je posameznim sadežem, žitom določevati trdnih obrokov za sejatev. Kajti vse to se določuje po razmerah podnebja, vremena, zemlje in tega, kar zahtevajo za svojo rast. Najboljši čas sejatvi je, kedar je vse pripravljeno za krepko poganjanje in razvitek rastlin ter da morejo hitro premagati vse ovire in precej se učvrstijo v svojih pod- in nadzemeljnih organih, a ob enem bogato zalogo dobijo redivnih snovi.

Po navedenem moremo presoditi staro kmetovalsko pravilo: rajše sejati prerano, nego prepozno. Vendar besedi „prerano“ ali „prepozno“ ste različne vrednosti in pomena, ki utegne v slehernem slučaji drugačen biti. Kar je tukaj prerano, utegne drugod prepozno biti. Sploh pa tiči v navedenem pregovoru mnogo resnice, zlasti načelo, da z ozirom na prirodo podnebje in vremenske razmere kaže iti prerano, nego prepozno sejat. Kajti le tedaj prospevajo rastline najbolje. Sicer je tudi res, da časih pozno sejani sadeži izvrstno storijo. Vendar to so izjeme, na katere ni gledati. Kmetijskim pridelkom pada cena. Temveč mora se skrbeti, kako bode kmet mogoče veliko prideloval. Tega se pa ima največ nadejati, kedar o pravem času sejat gre.

Kako ravnati z zrnjem med in po mlatitvi.

Vrednost zrnja kupci ošlatavajo; žilavo in vlažno cenijo precej manje, nego suho. Dostikrat plohe zrnje zmočijo mej žetvijo. Tako pouzročeno škodo morejo gospodarji za 5—10 procentov zmanjšati, če znajo mej in po mlatitvi prav ravnati. Nek izvrsten gospodar svetuje iz svoje bogate izkušnje po naslednjem postopati: Če le mogoče, naj se mlati ob suhem vremeni; čez noč naj ne ostane zrnje na gumni, še manje v žakljih na tleh: marveč proti se naj spravlja zmlačeno na prezračni pod. Bodi zrnje od suhega ali mokrega žita, vsakako je ne smemo razgrnoti po podih iz ilovice ali gipsa ali nad hlevi. Ob hladnih in suhih dnevih nikakor pa ne ob deževnih, treba zrnje premetati z lopato tako, da mogoče dolgo skoz zrak leti kakor med vejatvijo. Tako premetavanje naj se vrši mogoče pogosto, zlasti sprva, in zrnje se bode mnogo popravilo. Pozneje zadostuje, če do februvarja vsaki četrti teden, do marcija in do cveta vsaki osmi dan in zatem zopet vsaki četrti teden zrnje premečemo. V slehernem kupu zrnja nahaja se nekoliko zraka, katerega kakšinost vpliva na zrna. Napačno je torej, kakor navadno delajo, če ob deževnem vremenu zrnje premetavajo, kajti na ta način spravljajo vlažen zrak med zrna, kar vnetje in trohnenje pospešuje. Drugače je, če obračamo zrnje ob sušnem, solnčnem dnevi. Sedaj prodira zrak mej zrna, kateri na nja dobro vpliva. Marljivo zrnje obračati in premešavati kaže zlasti, kedar je leto sploh vlažno. Po leti storimo najbolje, ako zrnje prav rano premečemo, dan pa mora jasen, solnčen biti. Vsak kmetovalec naj pomni ove nasvete ter marljivo in o pravem časi zrnje premetava.

Razne reči.

— **Priprosta past za mravlje** v hišah je krožnik, s prasičjo mastjo tanko namazan. Mast mravlje privabi, a te se ga primejo. Kader je krožnik poln, obrišeš s cunjo mravlje ž njega, past pa na novo nastaviš.

— **Da glavnata salata ne pojde v seme**, izrovati jo treba s korenino ter prenesti na pesek v klet. Sicer je pa vzrasle salate štor tudi dobra zelenjad, dokler je še mlad in mehak. Taki štori se olupijo, zrežejo na kratke kose, potem na vodi z nekoliko soli kuhajo ter naposled pripravijo kakor špargeljni.

— **Kako je meso starih krav zboljšati.** Dobre krave držijo gospodarji pri hiši, kolikor časa je le moči. Znano je pa, da je meso od kake 12 ali več let stare krave zelo slabo, ker je trdo in pusto. To napako je mogoče popraviti. Daj kravi 24 ur, predno jo zakolješ, en liter dobrega jesiha, in dobila bode meso, ki se v 2 do $2^1/_2$ urah popolnoma skuha in ki ga ni ločiti od mesa kakega triletnega goveda.

Gospodarske novice.

* **Čebelni semenj**, ki je bil 10. pret. m. na Igu, obnesel se ni posebno glede kupčije. Pripeljali so vsega vkupe od Lašč, Krvave peči, in iz Studenca nad 1000 panjev. Kupčija ni bila živahna, ker ni bilo kupcev. Popoludne kupil je g. Oroslav Dolenec iz Ljubljane do 5. ure kakih 220 panjev po 1 gld. do 1 gld. 5 kr., kakor so jih sploh ponujali. Najvišja cena za panj bila je 1 gld. 25 kr. Samo iz Ribnice bilo je 28 panjev, ki

so bili že dopoludne po 2 gld. 40 kr. prodani. Vsega vkupe prodalo se je okolu 45% napeljanega blaga, ker je bilo tudi nekaj malih kupcev iz bližine. (Sl. N.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

63.

Severna in južna vina.

(Dalje.)

Palmovec je bil uže v starem veku dobro poznat. Stari grški pisatelji pripovedajo, da se je v južnih krajih popilo mnogo vina od datlja, in da so v ta namen jemali tudi druge palme, vzlasti radi kokosovo palmo. Herodot omenja o Babiloncih, da v njih kraju rastejo palme, in med njimi mnoge rodevajo plodove, iz katerih napravljajo jed, vino in méd. Prav to pripoveda tudi Xenofon. Tudi stari Egipetci so razen pravega vina pili palmovec.

Kjer dandanes raste datelj, tam povsod delajo iz njega vino. V nekaterih krajih oberó sladki plod njegov, ter iz njegovega soka vino delajo, bolj v navadi pa je navrtavanje debla. Po plodnih zelenicah, ki so nametane v severni Afriki po Sahari, napravili so datelji velike šume. Oni so ves imetek in vse blagostanje ondotnega ljudstva. Plodovi datljevi so tu glavna hrana ljudi pa tudi domače živali, in če tudi ljudje vedó, da so plodovi drobnejši, če iz debla sok odteka, vendar le Arabci in vsa ostala plemena afrikanska navrtavajo debla zaradi priljubljenega vina. Kedar datelj cvete, tedaj ima največ sladkega soka, in takrat ga navrtajo. Na zelenici Tozar, ki je v oblasti tuniške države, popije se toliko palmovca, da je skoro ni hiše, v kateri bi ga ne imeli. Ker so oni Muhamedanci, izgovarjajo se s tem, da palmovec ni vino, in da je Muhamed samo pravo vino prepovedal. Tudi v pojedinih krajih Indije, kjer datelj bujno raste, napravljajo iz njega priljubljeno pijačo. Potnik Hooker popisuje, kako se datlji z navrtavanjem zamoré. Vsako leto se deblo na drugi strani navrta, in zbog tega se ono vse skazi. Navrtajo ga koj pod krošnjo, pod rano podvežejo posodo, v katero sok po kratki cevi bambusovi teče. Vsled tega oslabi palma, in plodovi niso nikdar tako debeli in tečni, kakor so v Afriki, ali ljudje jih vendar jedó. Poleg datlja rastejo v Indiji tudi mnoge druge palme, od katerih vino dobivajo, ali datlje imajo posebno radi zato, ker njih sok brzo povrè. Najboljši palmovec pridelujejo v vzhodni Indiji od lontara (Borassus flabelliformis). Palma ta se na debelo sadí in vzgaja kot kulturna rastlina, in daje ono veliko množino vina, ki ga tu ljudje popijó. Samo ta zadržek ima palma, da zeló počasi raste, pred tridesetim ali štiridesetim letom ne dá nič vina.

Poleg datlja je najznamenitejša kokosova palma za vino. To vino je poznato po Indiji in po otokih tihega morja, nazivajo je „toddy“. Kokosova palma začne roditi v trinajstem letu, in potem rodi vsakega leta več, v petdesetem letu začne pešati, in pri osemdesetih letih opeša do celega. Čim palma začne roditi, koj se more od nje vino dobivati. Sok se tu ne dobiva iz debla, nego iz cvetnatih tulcev, na katerih bi se imeli cvetovi in potem plodovi razviti. Kedar se prvi cvet pokaže, tedaj tulec na strani prerežejo, in pod rano se obesi kokosova ljuska, a sok, ki sedaj začne cureti, pada v lusko. Iz enega tulca curi sok cel mesec, potem se posuši, med tem je dozorel uže drug tulec. Navadno curi sok iz dveh tulcev, in nikoli iz več ob istem času. Kjer je dobra zemlja, tam se toddy iz palme vse leto more dobivati, a kjer je zemlja pustejša, tam samo šest mesecev. Sveži sok je čist, in ljudje ga tudi koj pijó. Vreti začne brzo, in ne drží se dalje kot tri dni, koj ukisne. Česar ne morejo sproti popiti, tisto pokuhajo v „arak“.

(Konec prihodnjič.)

Poučne stvari.

Nasledki „šnopsa“.

Zalésje je kraj, katerega sta Bog in narava z vsemi darovi bogato obdarovala. Lega sama na sebi je krasna, zemlja nenavadno rodovitna, vsa okolica izredno lepa. Živinoreja, poljedelstvo in sadjarstvo je v tem prelepem kraji bilo pred dvajsetimi leti v vsej svoji popolnosti. In, kdor je takrat v imenovani kraj prišel, ni se mogel dosta načuditi lepim kmetskim hišam, snagi ter lepoti celega sela z divje-krasno okolico vred. Vaščani, sicer priprosti kmetovalci, bili so do vsakega domačega in tujca jako prijazni, uljudni in prav po stari slovenski navadi postrežljivi. Krepki možje-gospodarji vladali so svoje družine modro, krščansko in jih navajali k pridnosti; ljubeznjive gospodinje in skrbne matere podpirale so jih pa pri vsem, kakor to Bog zapoveduje. Mladenči bili so čvrsti, zdravi in krepki; vsako leto bili so iz Zalésja skoraj vsi mladenči, kolikor jih je ob času vojaškega nabora na vrsto prišlo, k vojakom potrjeni. To bilo jim je v pravi ponos. Ako pa kdo izmed njih k vojakom potrjen bil ni, kar se je le redko kedaj prigodilo, bil je silo žalosten, a drugi pošteni mladenči ga za tega voljo niso nikdar zaničevali. Presvitlemu cesarju in domovini služiti bila jim je največja radost. Zaleščani bili so hrabri, pogumni in uzorni vojaki; več ali manj je v tem častnem stanu vsak napredoval in prišel na višjo stopnjo. V vojski bili so kot levi pogumni in srčni; tudi največja nevarnost jih nikdar plašila ni. Bég bila je pri njih največja sramota, s katero se niti jeden onečastil ni. Ob času miru bili so krotki kot jagnjeta; a naprem vjetih in ranjenih sovražnikov pa ljubeznjivi usmiljeni Samaritani. Skoraj vsak, kdor je služil vojake, prislužil si je eno ali drugo častno odliko.

Duhovski in svetni stan štejeta še dandanes mnogo odličnih mož iz Zalesja, kateri so se do visokih služeb povzdignili.

Zaleška dekleta slovela so daleč na okrog kot uzor pravih krščanskih deklet. Bila so pobožna, nedolžna,

sramožljiva, delavna, poštena kot zlata vaga, ter snago- in reda-ljubna. Ošabnosti, prevzetnosti, napuha in sploh onih slabih lastnosti, katere tu in tam dekletam dandanašnji nečast delajo, niti poznale niso. Z vsako Zalesčanko prišel je v tujo hišo tudi očiten blagoslov božji. Doma po svojih skrbnih materah k vsemu dobremu in blagemu napeljevane in odgojene, ljubile so na novih domovih red, mir, snago in edinost v družinah; bile so na vse strani sploh prave, ljubeznjive in skrbne gospodinje. Poštenih krščanskih poslov ni jim bilo treba s trudom iskati, ker so se jim sami ponujali. In, kdor je enkrat v tako hišo služit prišel, ni šel kmalu več od nje. Sploh rečeno: v Zalesji in po hišah, kjer je Zaleščanka gospodinjila, bilo je pravo krščansko in bogoljubno življenje, prav po volji božji.

Vladal je povsod očiten blagoslov božji; pomanjkanja in bede niso poznali, ker so sosedje ob vsaki nezgodi svojemu ponesrečenemu bratu sosedu s združenimi močmi na pomoč prihiteli. Prava krščanska ljubezen, edinost, mir in sloga so v Zalesji vsem nezgodam tako nasprotovali, da jih prizadeti skoraj čutili niso.

Skrbni in uzorni stariši so svoje male otroke prec iz začetka k vsemu dobremu napeljevali. Strah božji vcepljevali so jim na vse zgodaj v nežna, mehka mlada srca; privajali so jih ob enem uljudnega vedenja napram starejšim in tujim ljudem. Veselje bilo je vsakemu tujcu, ki je v Zalesje prišel, ker ga je broj nedolžnih in uljudnih otrok, kakor tudi vsak posamezni otročiček lepo pozdravil s krščanskim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Bili so pa ti dobri otročički tudi vsakemu in brez odloga postrežljivi. Razgrajali po vasi nikdar niso; svojim dobrim starišem bili so na vsak migljej poslušni; ljubili, ubogali in pokorni bili so jim prav tako, kot to četrta božja zapoved veleva.

V celem selu se nikdar o kakem prepiru, tožbi ali neslogi slišalo ni. Vsi prebivalci Zalesja bili so ena velika, skupna krščanska družina.

Po hišah, hlevih, na dvoriščih, travnikih, polju, senožetih, vrtih in sadovnjakih je povsod vladal najlepši in najuzornejši red. Vsa, tudi najtežavnejša dela so Zaleščani izvrševali s pravim veseljem sebi in svojim v korist.

Krščanski gospodarji opravljali so s svojimi družinami zjutraj in zvečer vsakega dné skupne molitve na glas. Ginilo je človeka pri srcu, kedar je šel skoz selo Zalesje na večer, ker mu je iz vsake hiše milo donela skupna družinska molitev sv. „rožnega venca“ in „lavretanskih litanij“.

Gospodove praznike in nedelje praznovali so Zaleščani popolno v duhu božjih in cerkvenih zapovedi ter so pogosto prejemali svete zakramente, v čemur bili so gospodarji in gospodinje družinicam svojim pravi spodbudni izgled.

Domače dušne pastirje spoštovali so nad vse in so jim bili verno udani. Deco svojo so redno in brez sile v šolo pošiljali ter so ji vsega potrebnega radovoljno preskrbljevali, Nikjer ni bilo niti najmanjše nevolje in nasprotovanja; nikjer najmanjše spodtike in pohujšanja. Med vso mladino sploh vladal je pravi strah božji združen s sramožljivostjo in nedolžnostjo; zato bile so pa tudi krstne bukve gledé šeste zapovedi božje popolnoma na čistem; niti ene same maroge se v tem obziru v njih nahajalo ni. (Dalje prih.)

Govor poslanca Ferjančiča

v državnem zboru dné 25. maja.

(Dalje.)

Kako nevtemeljna in naravnost — oprostite mi besedo — bedasta je trditev, da naš narod ne razume našega jezika. Ne oziraje se na vse drugo, dokazuje že sama družba sv. Mohorja, ki je po vseh slovenskih krajih razširjena. Bilo je sicer že o tem govorjenje, toda zopet sem se povrnil na to zarad tega, ker hočem njene date za Koroško porabiti.

Društvo je imelo leta 1885 31.687 udov, kterih vsak plača na leto 1 gld. in kterih vsak je prejel v preteklem letu za to 6 knjig. Teh udov je na Koroškem samem 3031 in so dobili nekaj čez 18.000 knjig. Letos znaša število udov tega društva 34.800 v okroglem in se je tudi število udov med koroškimi Slovenci za nekaj odstotkov pomnožilo. Knjige te družbe tiskane so v najčisteji slovenščini in kar se samo razume, se za koroške ude ne tiskajo druge knjige, kakor za vse druge ude.

Vprašam Vas, ali je mogoče, da si narod, kakih 100.000 duš obsezajoč, leto na leto kupuje 18 do 20 000 knjig, kterih bi ne razumel in ne bral? (Prav dobro! na desni.) Zato pa tudi trdim, da Slovenci s tem naznanjajo velikansko svojo potrebo za razvoj svojega maternega jezika in junaško je, da se narod, kterega v domačem jeziku nobena gosposka ne posluša, da kterega zarad domačega jezika še celó zaničujejo, tako zvesto istega drži (Tako je! na desni), in povem Vam da ni druzega, nego surovost, da se slovenskim otrokom na Koroškem ne dovoljuje poduk v slovenščini, da še celó slovenskih črk jim ne privoščijo.

Gospod naučni minister je imel za vsako v njegovo področje spadajočo pritožbo primeren odgovor pripravljen; le na opravičene razprave mojega rojaka in tovariša g. Kluna o koroških razmerah ni ničesa omenil.

Vém zakaj da ne. Tvegal bi bil svojo slavo kot šolnik, če bi bil le eno odobrovalno besedo o teh šolskih razmerah zinil. (Res! na desni.) Mi Slovenci smo mu predlagali druzega sekcijskega načelnika, kar se nam je jako hudo zamerilo. Ako bi bil gospod naučni minister tu pričujoč, bi ga jaz prav lepo prosil da naj tisti prosti čas, kar si ga bo vsled službovanja druzega sekcijskega načelnika morda prihraniti vtegnil, porabil za to, da vrat zavije tej pedagogični potvori koroškega šolstva. (Dobro, dobro! na desni.)

Vedoma ali nevedoma trdijo že merodajni krogi sami, da so koroški Slovenci že na polovico Nemci. Po-

klicali so nemškega škofa v deželo in rekli so Slovencem jako trpko besedo: „Koroški Slovenci so že toliko izobraženi, da bodo tudi nemškega škofa razumeli.“ (Čujte, čujte! na desni.) Uradniška mesta od najnižjih do najvišjih popolnujejo se le z Nemci, ki slovenščine prav nič ne znajo, (Poslanec dr. Foregger: To ni res.)

Kot za nas Slovence jako žalostno prikazen moram omeniti, da se je tej vladi, ktera ima vendar na svojem praporu zapisano: „vsem enake pravice!“ posrečilo, koroške uradnike popolnoma ponemčiti. (Čujte! na desni.) Še preden smo imeli § 19. temeljnih postav, vodil je pravosodje pri deželni sodniji koroški sodnijski predsednik pl. Schulheim in že ta mož je tedaj večkrat priznaval, da ni prav, in se mora odpraviti, da Slovenci na Koroškem nimajo slovenskih uradnikov, ter se mora za to skrbeti, da bode pri deželni sodniji v Celovci vsaj toliko slovenščine zmožnih sodnikov, da bo mogoče s Slovenci brez tolmača občevati.

Prišli so pa drugi predsedniki in druge vlade, nobena pa ni še teh za opravičeno priznanih željá vresničila. Jako nas boli, ko vidimo, da se tudi sedanja pravosodna uprava pri dotičnih imenovanjih ne ozira na slovenščine zmožne sodnike za koroške Slovence, kar je vendar že Schulheim za potrebno smatral. Imela je jako nesrečno roko pri zbiranji oseb, če prav se ji je ponudilo več slovenščine popolnoma zmožnih sodnikov.

Morda se je vlada ozirala na družinske ali druge razmere, vendar je pa pri tem pozabila, da so te razmere, v nasprotji z zahtevami celega naroda, kteri zahteva, da ga njegovi sodniki vsaj razumejo. V Celovci se vrše obravnave še vedno s pomočjo tolmača, kakor poprej.

Tak tolmač je navidezno dober in je navadno kak avskultant, toda pogreša se pri njem tolmaška najimenitneja lastnost in ta je; da ne zna temeljito slovenščine. Kar mu je iz mladih let do sedaj ostalo, je pičlo malo, pa — taki so tolmači! Da pri takih obravnavah ni tiste previdnosti, ki jo postava zahteva, bote previdili, če pomislimo, kako silno počasne so razprave s tolmači.

K večemu se opomni, da je X ali Y bil za tolmača. Da bi se pa tudi v jeziku zaslišančevem, o njegovih po tolmaču napravljenih izjavah napravil zapisnik razven tistega, ki ga sodnija sama piše, se ne zgodi če prav postava tako zahteva. Toda ne le samo pri deželni sodniji v Celovci, temveč tudi pri okrajnih sodnijah po deželi pomagajo si s tolmači in tukaj, gospôda moja, je rak, ki pravosodje na Koroškem razjeda. Ker so se na Koroškem vedno le slovenščine nezmožni sodniki nastavljali, uvedla se je navada, da si vsak Slovenec, ki mora k sodniji, že seboj vzame človeka, ki ondi sodniku razloži, kar je treba. In kaki so ti ljudje? V vsaki vasi je kakšen, ki za silo nemščino tolče, navadno kak zakrknjen dijak, bivši vojak itd. Ti ljudje so brez vsake lastnine, ker je ne morejo trpeti in so jo, če so jo tudi kedaj kaj imeli, že zdavnaj zapravili. Nahajate jih pri vsakovrstnih kupčijah, posebno glasni so pa na živinskih somnjih. Pravijo jim „mešetarji“, na Češkem pa — če se ne motim — „šencarji“. In tem ljudem je na Koroškem izročeno posredovanje med narodom in gosposko. (Čujte, čujte! na desni.) Ker nimajo nobenih disciplinarnih postav, služijo, če ni drugače, tudi obema strankama, dostikrat tako, da nasprotna stranka vé za to, največkrat pa za hrbtom ena drugej.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Zaloga pri Cerkljah 10. septembra. — Dné 8. t. m. na Mali Šmaren dan popoludne nastal je v naši vasi požar. Goreti je pričelo gospodarsko poslopje posestnika „Princa“, od koder se je ogenj razširil nad bližnje ležeče poslopje. Divje švigal je rudeči plamen kvišku in gledati je bilo strašno ta kruti prizor, ljudstvo begalo je preplašeno okoli, hoteče rešiti vsaj najpotrebnejše svoje imetje, — toda zaman — mnogim se niti to ni posrečilo! Ubogi pogorelci — kolika škoda se jim je zgodila. Dvanajsterim posestnikom so pogorela vsa poslopja, nekateri niti obleke niso rešili in drugim zgorela so deloma vsa gospodarska orodja. Živina se je deloma rešila, poginilo je le dvoje prašičev in jedno tele. — Zavarovani bili so vsi — toda le za male zneske. Beda je velika, kajti celó najpremožnejim posestnikom uničeno je mnogo žita in koliko sena, to misli si le oni lahko, ki pozna požar na deželi na slamnatih strehah. Požar pa bi bil utegnil še huji biti, kajti pihala je jako močna sapa, ako bi ne bili prihiteli blagi ljudje na pomoč. Prišli so sosedni „Brničanje“ s svojo brizgalnico na pomoč in slednjič gasilci iz Vogelj, katerim izrekamo na tem mestu gorko zahvalo. Posebno pa se moramo hvaležno spominjati tudi čast. g. duhovnika Beleca iz Lahorč in domačega č. g. duhovnika Hitija, ki sta s svojimi blagimi sveti mnogo uplivala na ljudstvo, da je marljiveje delovalo pri ognji. Vsa čast tudi gg. žandarjem iz Cerkelj, ki so urno prihiteli na mesto požara ter tu jako hvalevredno vzdrževali red. Kako je ogenj nastal, ni znano, vendar kličemo: „Stariši, ne puščajte otrokom užigalnic!“ Janko Golob.

Iz Ljubljane. — Kranjska gimnazija. Kakor čujemo, imel je mestni zastop kranjskega mesta zadnje dni priliko, izreči se nasproti vladi gledé daljnih doneskov mesta k stroškom vzdržavanja ostankov tamošnje gimnazije, in da se je mestni odbor načeloma držal stališča, ki naravno izvira iz dotične pogodbe, in katero smo tudi mi zastopali v prejšnjih številkah „Novic“. Začetek šol naznanja vodstvo kranjske gimnazije s sledečim oklicom:

Na c. kr. državnem gymnasiji v Kranji prične se šolsko leto 1887/88 ponedeljek 19. septembra s slovesno mašo k sv. duhu. Ponavljalne skušnje vršile se bodo 16. in 17. septembra.

Ker je Njegovo Veličanstvo z Najvišjim sklepom z dné 29. julija t. l. dovolilo, da se c. kr. gymnasij v Kranji polagoma razpusti, se letos prvi razred ne bode več otvoril. Repetentom tega razreda in tistim učencem, ki so meseca julija vsprejemne skušnje uže prebili, obrniti se je torej do drugih zavodov. Plačano vsprejemnino in prispevke za učila vračalo bode podpisano ravnateljstvo

sredo 14. septembra dopoludne.

Bivši učenci drugih razredov oglasiti se morajo

16. septembra 1887

v gymnasijski pisarni z zadnjim šolskim spričevalom ter plačati 1 gold. prispevka za učila.

V Kranji dne 10. septembra 1887.

C. kr. gymnasijsko ravnateljstvo.

— **Od gimnazije ljubljanske** čujemo. Ker do sedaj vse prizadevanje, že letos ohraniti prvi razred Kranjske gimnazije, ni nič pomagalo, bilo je naravno pričakovati, da naučni minister skrbi, da se tje namenjeni učenci podučavajo vsaj prosto drugod. Pa kakor čujemo temu ni tako. Že vlansko leto bilo je na slovenskih oddelkih II. razreda ljubljanske gimnazije sprejetih po 76 oziroma 77 učencev, obstajala je toraj že vlani potreba tretjega slovenskega paralelnega razreda. — Letos prišteti je redno dohajajočim učencem še približno 50 z kranjske gimnazije odrinjenih. Pa, kakor čujemo, ni za to večje število učencev ne le nič preskrbljenega in se ne bo uvedla nova pararelka, temveč je število učencev, ki se smejo sprejeti v vsak oddelek omejeno na 60. To se pravi: naučno ministerstvo vpeljava pri nas že za duševni razvoj jezove (prohibitivno sistemo). — Nekako čudno je to. Ravno nahajamo v časnikih vest z Ruske, da tamošnja naučna uprava hoče vstop v tamošnje višje šole dovoliti samo premožnim učencem, o katerih se ni bati, da po dovršenih šolah ne postanejo nihilisti, ako ne dobe takoj dobre službe. Ali to ni ova ista sapa, ki morebiti namerava slovensko našo mladino odrivati od duševnega razvoja!

— **Izpred porotnega sodišča.** Tukaj obsodilo je v pondeljek porotno sodišče Janez Berce-taz Lipnice zarad posilstva na tri leta teške ječe; popoludne istega dneva pa mesarskega pomočnika Miha Zajca zarad hudodelstva uboja zvršenega nad svojo lastno ženo na sedem let teške ječe poojstrene po enkrat na mesec s postom, po enkrat na leto pa z zaporom v osamljenem prostoru.

— **Češpljev somenj ljubljanski** bil je v obče sicer dober, živine se je prignalo mnogo in tudi kupčije je bilo precej, le cene bile so sploh jako nizke. Češpelj se ni mnogo pripeljalo na trg in prodajalo se jih je po 8 do 11 za krajcar.

Tudi čebelarji zbrali so se po svoji navadi na frančiškanskem trgu, da bi čebelarskim pridelkom dogovorili kaj cene. Tukajšnji trgovci z medom plačevali so lepi ajdov med po 22 kr. kilo, — gotovo zelo nizka cena za primeroma slabo letino. — Sicer je bilo pa somajni dan videti že v mestu mnogo starišev, ki so pripeljali svoje otroke v šole.

— **Vreme** je postalo za jesenske rastline prav ugodno. Večinoma je še po dnevi zelo gorko, po noči prihajajo pogostoma megle, to noč in v soboto imeli smo tudi dosti tihega dežja, ki izrekoma pesi in repi pa tudi že zoreči ajdi prav dobro služi.

— **Visokega gosta** imeli smo minuli ponedeljek v Ljubljani. Mudil se je tukaj nekoliko ur slavno znani rodoljub češki in mecen Slovencev grof Ivan Harrach, posestnik velikih grajščin in tovarn na Češkem, Nižeavstrijskem in Ogerskem. Vračal se je gospod grof z Istre, kjer si je ogledaval zanimivosti dežele.

— **Stritarjevih zbranih spisov** izšel je do sedaj 12. snopič.

— **Grozna nesreča** pripetila se je, kakor piše „L. Ztg.“, v Bači pri Postojni. V hišo kmetovalca Jože Stavarja, prišel je prašič do zibelke 15 mesecev starega otroka ter mu je na obeh rokah pogrizel prste in ga tudi na obrazu tako razgrizel, da je ubogo dete po štirih urah umrlo. Stariši otroka bili so na polji; stara mati pa, ki je imela dete varovati, je nekaj delala pred hišnimi vratmi in ni zapazila, kje in kedaj je prešič šel v hišo.

— **V Zagrebu** so predvčerajšnjem vsled telegraficnega naročila s Pešta dejali v zapor tamošnjega računskega stotnika Schmidlerja ogerske deželne brambe zarad ponezvestenja, katero je zvršil skupno z računskim svetovalcem ogerskega honvedskega ministerstva majorjem Tomšičem. — Včeraj zjutraj našli so Schmidlerja v zaporu na brisalki obešenega. Bil je oče 8 otrok. Tovariš Schmidlerjev bil je isti dan v Buda-Pešti dejan v zapor.

— **Močvirski odbor** zboruje v soboto dne 17. t. m. ob $^1/_2$10. dopoludne.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Vse kaže, da dobropremišljeni in proti državnozborski večini pripravljeni koraki naučnega ministra Gautscha, Taaffejevi vladi prizadevajo velike preglavice. To tudi zna biti vzrok, da se še danes iz poluradnih krogov trdi, da vlada še ni sklenila, kedaj sklicati državni zbor. Zdaj pa je uže toliko gotovo, da ta mesec nikakor ne in tudi takoj začetkom oktobra ne. S tem pa se bode čas za zborovanje deželnih zborov zopet odrinil prav v drugo leto in tako bodo dežele vse in pa države prestopile v novo leto, ne da bi bile preskrbele za svoje redno gospodarstvo potrebne proračune in sklenile v zalaganje stroškov potrebnih naklad.

Državni zbor je toraj sedaj še daleč v ozadji. Pozornost obrača se sedaj vedno bolj še naši vnanji politiki, v prvi vrsti razmeram našim z Nemško in Rusko.

Česka. — Volitve v onih nemških okrajih, za katere so deželni poslanci zgubili svoja poslanstva zarad izstopa iz českega deželnega zbora, pričele so se vršiti in kmetijske občine volile so vse pristaše levičarske

stranke. En sam priporočenih od kolovodjev levičarske stranke ni bil izvoljen, temveč prosto postavljen kandidat, toda, kakor časniki poročajo, izjavil se je tudi ta, da ne vstopi v češki deželni zbor, temveč se pridruži vsem ostalim nemškim kujavcem.

Med tem vršila se je tudi državnozborska namestilna volitev v praškem starem mestu, ki je postala potrebna po odpovedi nezadovoljnega tovarnarja Bromovskega. — Znano je, da je želel ta voljen biti v enega odsekov za pogodbo z Ogersko, pa v klubu českem ni prodrl, ker ga kot tovarnarja za stroje niso smatrali za po vsem nepristranskega. To je bilo prvo žaljenje. Drugič in še hujše pa se je čutil žaljenega, ko je predsednik Smolka dr. Vašaty-u odvzel besedo, ko je govoril o puškah repetirkah. Po tej dogodbi je takoj mandat odložil. — Za namestilno volitev priporočal je narodni klub češki nekega dr. Eiserta; Mladočehi so temu nasproti stavili nekega dr. Blažeka, ki je s pomočjo nemških glasov tudi zmagal za nekaj glasov pri sploh slabi vdeležbi volilcev. — Vsled tega Mladočehom še bolj raste greben, — Nemci pa si od veselja roke mencajo. — Dr. Rieger obiskal je zadnji čas več svojih tovarišev z državnega zbora in ko je čul, da je zopet grof Taaffe na tamošnji svoji grajščini Elischau, obiskal ga je tam in je pri njem ostal, kakor časniki poročajo, od dopoludnevne ure do 5. ure popoludne. O čem sta se razgovarjala državnika, ni težko uganiti, ali bo pa razgovor imel tudi dejanskega političnega vspeha; o tem se bodemo kmalu mogli prepričati po piščalki, na katero bode piskal minister Gautsch.

Ogerska. — Potovanje cesarjevo po deželi je povsod sijajno, — madjarski časniki se ve, da si prizadevajo vsako cesarjevo besedo, katero tako in tako pripravljajo tamošnji vladni krogi, obračati kot vodo na madjarski mlin. — Madjari spomnili so si tudi še drugo: V Krakovem priredili so Poljci razstavo svojih narodnih umotvorov, in kakor naravno delajo na to, da bi bila zelo obiskana. Madjari, ki so z večino poljskih politikov v lepem soglasji glede sovraštva zoper Ruse ter so to priliko imeli pokazati v zadnjem času, sklenili so, da se poljskim politikom prikupijo, v Krakovo napraviti z Buda-Pešta skupno obiskovanje krakovske razstave. To prizadeva našim levičarjem velikansko veselje, ker že sanjarijo o nemško-poljsko-madjarski zvezi zoper Slovane. — No, Čehi so bili svoj čas tudi o peštanski razstavi, bili so tudi sijajno sprejeti, so se tudi bratili, pa — taki shodi poravnajo k večjem osobna nasprotja, širijo znanje, pa nasprotnih interesov vendar nikdar ne morejo poravnati.

Hrvatska — Deželni zbor razpravlja adreso svojo kot odgovor na kraljevski razpis po načrtu poročevalca Miskatović-a, v kateri se, naravno, v zvezde kuje sedanja madjarska vlada, o žaljenji pogodbe, katera je brez vspeha skušala poravnati regnikolarna deputacija, pa ni v adresi ne besedice ne.

Pravda zoper dr. Davida Starčevića, zarad goljufije je dognana. Zatoženec obsojen je na šest let teške ječe, Ivan Starčevič na dve leti zarad sodelovanja pri zločinu goljufije. Oba zgubita akademično dostojanstvo.

„Agr. Tagblatt“ glasilo zmerne opozicije prerokuje, da se bode vladna stranka deželnega zbora razprla, ker ne morejo vsi njeni členi hoditi na peštanski državni zbor po „štipendije“.

Nemška. — Cesar podal se je s spremstvom vendarle v Stettin in sedaj celo glasilo Bismarkovo „N. D. Allg. Ztg.“ ne taji več, da je mogoče, da se tam snideta nemški cesar in pa Ruski car.

Posredovanje o Bolgarskem vprašanji je Bismark odklonil.

O izidu francoske vojne mobilizacije za poskušnjo si celo nemški listi ne morejo kaj, da priznajo, da se je preskušnja vršila gladko, brez zaprek in brez upora od strani prebivalstva. Nemški listi zato kličejo: Bodimo se pozornejši.

Bolgarska. — Videti je, da se bodo spolnile besede znanega našega politika, da ima bolgarska najnevarnejšega svojega nasprotnika v lastni sredi — Zasedni stan je bil preklican pa v tistem trenutku začeli so se prikazovati nasprotniki sedanje vlade, kakor gobe po dežji. — Tudi vladi nasprotni časniki začeli so zopet izhajati in glasilo Karavel-ovo pravi v daljšem članku, da volitev princa Coburškega ni postavna in kliče k odločnem volilnem boju in sklepa s klicom: „Proč z junaki palice in z uzorpatorji pravic in volji narodove“!

Tudi z eksarhom Josipom je vlada prišla v glasno nasprotje, zato ker se brani metropolitu Clement-u naročiti, da naj podpira sedanjo vlado. — Nekateri časniki so celo trdili, da je vlada eksarha že odstavila, pa to ni tako, ker vladi ta pravica ne pristaja; žuga pa vlada, da ga za okrožje Bolgarske ne bode priznala kot cerkvenega načelnika.

Včeraj priredili so pristaši kneževi v Sofiji ljudski shod; ki je knezu živijo klical, pri tiskarni glasila Karavel-ovega pa so okna pobili.

Žitna cena

v Ljubljani 10. septembra 1887.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 17 kr. — banaške 7 gold. 40 kr. — turšice 4 gold. 55 kr. — soršice 5 gold. 85 kr. — rži 4 gold. 22 kr. — ječmena 3 gold. 25 kr. — prosa 4 gold. 6 kr. — ajde 4 gold. 74 kr. — ovsa 2 gold. 60 kr. — Krompir 2 gold. 23 kr. 100 kilogramov.

V Kranji 12. septembra.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. — kr. — Rrž 4 gold. 86 kr — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 87 kr. – Ječmen 4 gold. 39 kr. — Ajda 4 gold. 55 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilogr. 62 kr.

Odgovorni vrednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.